

Datum van inontvangstneming : 29/01/2026

Zaak C-772/25 * [Delna] ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

28 november 2025

Verwijzende rechter:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Huelva (Spanje)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 november 2025

Verzoekende partij:

BR

Verwerende partijen:

Instituto Nacional de la Seguridad (INSS)

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

Voorwerp van het hoofdgeding

Socialezekerheidsgeding in eerste aanleg waarin wordt verzocht of een nabestaandenpensioen en een ouderdomspensioen verenigbaar met elkaar kunnen worden verklaard.

Type en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Prejudiciële verwijzing krachtens artikel 267 VWEU waarin wordt verzocht om uitlegging van richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid en van richtlijn

* Proceduretaal: Spaans.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep.

Prejudiciële vragen

„1.- Zijn richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid en artikel 5 van richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep, van toepassing op de aanvraag van een ouderdomspensioen door een persoon die reeds begunstigde van een nabestaandenpensioen is?

2.- Indien het antwoord op de eerste vraag bevestigend luidt, zijn de Spaanse regeling, waarin middels overgangsbepaling 13, lid 2, van de [Ley General de la Seguridad Social (LGSS, algemene wet op de sociale zekerheid)] wordt bepaald dat het ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen onverenigbaar met elkaar zijn wanneer een persoon die reeds een nabestaandenpensioen ontvangt, ook een ouderdomspensioen aanvraagt, terwijl de algemene regel is dat deze beide pensioenen wel verenigbaar met elkaar zijn, en de rechtspraak tot uitlegging van die regeling dan in strijd met de Europese regeling zoals neergelegd in artikel 4 van richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid en artikel 5 van richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep, omdat deze regeling kan leiden tot indirecte discriminatie op grond van geslacht of gender?”

Aangevoerde bepalingen

Bepalingen van nationaal recht

I) Ley General de la Seguridad Social (algemene wet op de sociale zekerheid), waarvan de geconsolideerde tekst is vastgesteld bij Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre (koninklijk besluit met kracht van wet 8/2015 van 30 oktober 2015; hierna: LGSS)

I.1) Artikel 165 LGSS stelt de voorwaarden voor het recht op prestaties vast.

II.2) In de artikelen 204 en 205 van deze wet worden respectievelijk het op premie- of bijdragebetaling berustend ouderdomspensioen en de begunstigten van dit pensioen omschreven.

III.3) Artikel 213 van die wet, met het opschrift „Onverenigbaarheden”, luidt als volgt:

„1. Het genieten van het ouderdomspensioen is onverenigbaar met het verrichten van betaald werk door de gepensioneerde, met de voorbehouden en onder de voorwaarden die wettelijk of bestuursrechtelijk zijn vastgesteld.

Personen die met pensioen gaan, kunnen de ontvangst van het ouderdomspensioen echter combineren met een deeltijdbaai onder de bestuursrechtelijk vastgestelde voorwaarden.

2. De uitoefening van een functie in de publieke sector zoals gedefinieerd in artikel 1, lid 1, tweede alinea, van Ley 53/1984, de 26 de diciembre, de Incompatibilidades del Personal al Servicio de las Administraciones Públicas [(wet 53/1984 van 26 december 1984 betreffende onverenigbaarheden voor overheids personeel)] is onverenigbaar met het ontvangen van een op premie- of bijdragebetaling berustend ouderdomspensioen.

De ontvangst van dit pensioen wordt opgeschort voor de duur van de uitoefening van die functie, zonder dat dit van invloed is op de herwaarderings ervan.

De in dit lid bedoelde onverenigbaarheid is niet van toepassing op emeritus hoogleraren en met emeritaat gegaan gediplomeerd medisch personeel zoals bedoeld in artikel 137, onder c).

3. Het ontvangen van een van een op premie- of bijdragebetaling berustend ouderdomspensioen is eveneens onverenigbaar met het bekleden van hoge ambten zoals bedoeld in artikel 1 van Ley 3/2015, de 30 de mayo, reguladora del ejercicio del alto cargo de la Administración General del Estado [(wet 3/2015 van 30 mei 2015 tot regeling van de uitoefening van hoge ambten bij de nationale overheid)].

4. Het ontvangen van het ouderdomspensioen is verenigbaar met het verrichten van werkzaamheden als zelfstandige waarvan de totale jaarinkomsten niet hoger zijn dan het minimumloon, berekend op jaarbasis. Personen die deze economische activiteiten uitoefenen, zijn niet verplicht tot het betalen van premies voor socialezekerheidsprestaties.

De in de vorige alinea bedoelde activiteiten, waarover geen sociale premies hoeven te worden betaald, geven geen recht op nieuwe rechten op socialezekerheidsprestaties.”

IV.4) Artikel 219 LGSS, met het opschrift „Nabestaandenpensioen van de langstlevende echtgenoot”, regelt de algemene voorwaarden voor het recht op een nabestaandenpensioen.

V.5) Artikel 220, lid 1, van deze wet, met het opschrift „Nabestaandenpensioen in geval van scheiding van tafel en bed, echtscheiding of nietigverklaring van het huwelijk”, luidt:

„In geval van scheiding van tafel en bed of echtscheiding komt het recht op een nabestaandenpensioen toe aan de persoon die, indien is voldaan aan de in artikel 219 vastgestelde voorwaarden, de wettige echtgenoot of echtgenote is of is geweest, in dat laatste geval op voorwaarde dat hij of zij niet opnieuw in het huwelijk is getreden of een geregistreerd partnerschap in de zin van het volgende artikel is aangegaan.

Daarnaast dienen van tafel en bed gescheiden of gescheiden personen begunstigen te zijn van het compenserend pensioen – een vorm van partneralimentatie – als bedoeld in artikel 97 van de Código Civil [(burgerlijk wetboek)], dat komt te vervallen bij het overlijden dat het recht op het nabestaandenpensioen doet ontstaan. Indien het bedrag van het nabestaandenpensioen hoger is dan dat van het compenserend pensioen, wordt het nabestaandenpensioen verlaagd tot het bedrag van het compenserend pensioen.

In ieder geval hebben vrouwen, ook als zij geen begunstigde van een compenserend pensioen zijn, recht op het nabestaandenpensioen indien zij kunnen aantonen dat zij op het moment van de scheiding van tafel en bed of de echtscheiding slachtoffer waren van gendergerelateerd geweld op grond van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of van seponering van de zaak wegens het vervallen van strafrechtelijke aansprakelijkheid als gevolg van overlijden, of, bij ontstentenis van een vonnis, door de overlegging van een ten gunste van de aanvraagster uitgevaardigd beschermingsbevel of een rapport van het openbaar ministerie waarin wordt verklaard dat er aanwijzingen zijn dat de aanvraagster slachtoffer van gendergerelateerd geweld was, of door middel van enig ander wettelijk toegestaan bewijsmiddel.”

VI.6) De leden 1 en 2 van artikel 223, met het opschrift „Verenigbaarheid en beëindiging van het nabestaandenpensioen”, van deze wet luiden als volgt:

„1.- Het nabestaandenpensioen is verenigbaar met inkomen uit arbeid van iedere aard.

Het nabestaandenpensioen dat is toegekend onder de voorwaarden van artikel 219, lid 1, tweede alinea, daaronder begrepen de gevallen van het bestaan van een geregistreerd partnerschap, is onverenigbaar met de toekenning van een ander nabestaandenpensioen uit hoofde van enige andere socialezekerheidsregeling, tenzij de in elk van de regelingen opgebouwde aanspraken elkaar gedurende ten minste vijftien jaar overlappen.

2. Het recht op een nabestaandenpensioen vervalt in ieder geval wanneer de begunstigde in het huwelijk treedt of een geregistreerd partnerschap

aangaat overeenkomstig het bepaalde in artikel 221, onverminderd de bestuursrechtelijk vastgestelde uitzonderingen.”

VII.7) Lid 1 van artikel 229, met het opschrift „Beperking van de bedragen van de pensioenen”, van deze wet luidt:

„De som van de bedragen van het overlijdenspensioen en het nabestaandenpensioen mag niet hoger zijn dan het overeenkomstig artikel 161, lid 2, toepasselijke basisbedrag, dat afhankelijk is van de door de overledene betaalde bijdragen. Deze beperking wordt toegepast op de initiële vaststelling van die bedragen, maar is overeenkomstig het bepaalde in artikel 58 niet van invloed op de periodieke herwaarderingen van de pensioenen die nadien plaatsvinden.”

VIII.8) De dertiende overgangsbepaling, met het opschrift „Overgangsbepaling inzake het nabestaandenpensioen in geval van scheiding van tafel en bed of echtscheiding vóór 1 januari 2008”, luidt als volgt:

„1. De erkenning van het recht op een nabestaandenpensioen is niet afhankelijk van de omstandigheid of de van tafel en bed gescheiden of gescheiden persoon recht heeft op het compenserend pensioen als bedoeld in artikel 220, lid 1, tweede alinea, wanneer tussen de datum van de scheiding van tafel en bed of de echtscheiding en de datum van het overlijden dat het recht op het nabestaandenpensioen heeft doen ontstaan, een periode van niet langer dan tien jaar is verstreken, op voorwaarde dat de huwelijksband ten minste tien jaar heeft geduurd en de begunstigde bovendien voldoet aan een van de volgende voorwaarden:

- a) de partners hadden gemeenschappelijke kinderen;
- b) de rechthebbende is op de datum van het overlijden dat het recht op het pensioen heeft doen ontstaan ouder dan 50 jaar.

Het bedrag van het resulterende nabestaandenpensioen wordt berekend overeenkomstig de regeling die van kracht was vóór de inwerkingtreding van Ley 40/2007, de 4 de diciembre, de medidas en materia de Seguridad Social [(wet 40/2007 van 4 december 2007 houdende maatregelen op het gebied van de sociale zekerheid; hierna: „wet 40/2007 van 4 december 2007”)].

In de in de eerste alinea van deze overgangsbepaling bedoelde gevallen heeft de van tafel en bed gescheiden of gescheiden persoon die het compenserend pensioen moest betalen, geen recht op een nabestaandenpensioen.

In ieder geval moet de scheiding van tafel en bed of echtscheiding hebben plaatsgevonden vóór de datum van inwerkingtreding van wet 40/2007 van 4 december 2007.

Deze overgangsbepaling is ook van toepassing op feiten die recht geven op het nabestaandenpensioen die zich tussen 1 januari 2008 en 31 december 2009 hebben voorgedaan, en het bepaalde in artikel 220 van deze wet is eveneens van toepassing.

2. Personen die zich in de in de eerste alinea van het vorige lid bedoelde situatie bevinden, hebben eveneens recht op het nabestaandenpensioen, ook indien zij niet aan de daarin uiteengezette voorwaarden voldoen, mits zij 65 jaar of ouder zijn, geen recht hebben op een ander overheidspensioen en het huwelijk met de overledene ten minste vijftien jaar heeft geduurd.

Het pensioen wordt toegekend onder de in het vorige lid uiteengezette voorwaarden.”

II) Orden de 13 de febrero de 1967 por la que se establecen normas para la aplicación y desarrollo de las prestaciones de muerte y supervivencia del Régimen General de la Seguridad Social (besluit van 13 februari 1967 tot vaststelling van regels inzake de toepassing en uitvoering van prestaties bij overlijden en prestaties aan nabestaanden uit hoofde van het algemene socialezekerheidsstelsel; hierna: „besluit van 13 februari 1967”)

Artikel 10 van dit besluit, met het opschrift „Verenigbaarheid”, bepaalt dat „[h]et nabestaandenpensioen [...] verenigbaar [is] met inkomen uit arbeid van iedere aard van de nabestaande of met het ouderdoms- of invaliditeitspensioen waarop de nabestaande recht heeft”.

Bepalingen van Unierecht

I) Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid, de artikelen 1 tot en met 5.

II) Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep, artikel 1, artikel 2, lid 1, onder a), b) en f), en lid 2, onder b), artikel 5, artikel 7 en artikel 10.

Aangehaalde rechtspraak

Rechtspraak van nationale rechterlijke instanties

Arresten van de Tribunal Supremo (hoogste rechterlijke instantie, Spanje) van 25 april 2024, cassatieberoep ter harmonisatie van de rechtspraak 3094/2022 (ECLI:ES:TS:2024:2465), en 19 januari 2021, cassatieberoep ter harmonisatie van

de rechtspraak 2952/2017 (ECLI:ES:TS:2021:90), die beide betrekking hebben op de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS.

Rechtspraak van rechterlijke instanties van de Unie

Arrest van 20 oktober 2011, ██████████ (C-123/10, EU:C:2011:675, punt 56).

Korte beschrijving van de feiten en van het hoofdgeding

- 1 Verzoekster, BR, geboren op 10 november 1952, is op 14 juni 1969 in het huwelijk getreden. Uit het huwelijk zijn vier kinderen geboren.
- 2 Bij vonnis van 17 november 2006 is het huwelijk ontbonden door echtscheiding.
- 3 Na het overlijden van haar voormalige echtgenoot op 13 mei 2018 heeft verzoekster een nabestaandenpensioen aangevraagd, dat haar bij besluit van het [Instituto Nacional de la Seguridad (nationaal instituut voor sociale zekerheid, Spanje; hierna: „INSS”)] van 25 mei 2018 is toegekend.
- 4 Verzoekster heeft circa dertig jaar premies betaald in het kader van de bijzondere regeling voor zelfstandigen. Toen zij de gewone pensioengerechtigde leeftijd bereikte, besloot zij te blijven werken en premies te blijven betalen.
- 5 Op 3 april 2023, op de leeftijd van 70 jaar, heeft verzoekster het ouderdomspensioen aangevraagd, dat haar bij besluit van 16 mei 2023 is toegekend, ofschoon in datzelfde besluit het volgende wordt opgemerkt: „Het pensioen dat nu wordt toegekend, heeft geen economische effectiviteit, aangezien het onverenigbaar is met en op jaarbasis lager is dan het pensioen dat u reeds ontvangt. U kunt echter verzoeken dat dit besluit wordt herroepen en kiezen voor het opgeschorte pensioen.”
- 6 Verzoekster is tegen dat besluit opgekomen bij de Juzgado de lo Social n.º 3 de Huelva (arbeidsrechter, rechtbank nr. 3 Huelva, Spanje), de verwijzende rechter, die heeft besloten de procedure te schorsen en een prejudiciële verwijzing in te dienen bij het Hof van Justitie.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 7 In de verwijzingsbeslissing worden geen argumenten van verzoekster vermeld. Over het INSS wordt slechts verklaard dat het zich heeft verzet tegen de indiening van het verzoek om een prejudiciële beslissing.

Motivering van de verwijzing

Eerste prejudiciële vraag

- 8 De verwijzende rechter is zich ervan bewust dat artikel 3, lid 2, van richtlijn 79/7 de bepalingen betreffende de prestaties aan nagelaten betrekkingen, zoals het nabestaandenpensioen, uitsluit van de werkingssfeer van die richtlijn.
- 9 Die uitsluiting zou echter niet moeten worden toegepast op de onderhavige zaak, omdat deze niet draait om het aanvragen van een nabestaandenpensioen waarbij de potentiële begunstigde ervan zou kunnen worden gediscrimineerd. De uitsluiting zou wel van toepassing zijn indien een begunstigde van een ouderdompensioen zou verzoeken dat het ouderdompensioen verenigbaar met het nabestaandenpensioen wordt verklaard.
- 10 In casu is de omgekeerde situatie aan de orde. Het betreft hier immers een persoon die een ouderdompensioen aanvraagt en die behoort tot een groep waarin vrouwen de overgrote meerderheid vormen, te weten de begunstigden van het nabestaandenpensioen uit hoofde van de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS. Aangezien wordt verzocht om toegang tot het ouderdompensioen, valt de onderhavige zaak volgens de verwijzende rechter binnen de werkingssfeer van richtlijn 79/7, conform de artikelen 1 en 2 daarvan.

Tweede prejudiciële vraag

- 11 De algemene regel in het Spaanse stelsel is dat het ouderdompensioen, dat in deze procedure wordt gevorderd, verenigbaar is met andere prestaties, waaronder het nabestaandenpensioen, onder toepassing evenwel van de wettelijke maxima voor de hoogte ervan, zoals bepaald in de LGSS en het besluit van 13 februari 1967. Het betreft verschillende eventualiteiten – ouderdom en overleving – en het stelsel staat toe, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, dat deze beide pensioenen gezamenlijk worden ontvangen.
- 12 De groep personen op wie de bepaling die deze verenigbaarheid uitsluit van toepassing is, te weten de ontvangers van een nabestaandenpensioen uit hoofde van de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS, bestaat bijna geheel uit vrouwen. Uit de statistische gegevens, die door het Hof van Justitie zijn gevalideerd als beoordelingselement bij het vaststellen of de bepaling in kwestie onevenredige gevolgen heeft voor vrouwelijke werknemers, blijkt dat in augustus 2025 98,11 % van alle nabestaandenpensioenen voor personen ouder dan 65 jaar werd ontvangen door vrouwen.
- 13 Volgens vaste rechtspraak is er sprake van indirecte discriminatie in de zin van artikel 4 van richtlijn 79/7 wanneer de toepassing van een nationale maatregel, al is deze op neutrale wijze geformuleerd, in feite een groter aantal vrouwen dan mannen benadeelt (arrest van het Hof van Justitie van 20 oktober 2011, XXXXXXXXXX C-123/10, punt 56).

- 14 De dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS is ogenschijnlijk geformuleerd als een neutrale regel die in gelijke mate van toepassing is op beide geslachten. Bezien vanuit een genderperspectief kan deze bepaling echter niet als neutraal worden gekarakteriseerd. In discriminatierechtelijk opzicht is hier sprake van een typisch geval van indirecte discriminatie op grond van geslacht: een regel die schijnbaar neutraal is, stelt vrouwen achter bij mannen.
- 15 Met betrekking tot de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS heeft de Tribunal Supremo in bovenvermelde arresten van 25 april 2024 en 19 januari 2021 verklaard dat die bepaling het recht op een nabestaandenpensioen verleent in gevallen van scheiding van tafel en bed of echtscheiding die vóór 1 januari 2008 hebben plaatsgevonden, zonder dat een compenserend pensioen wordt vereist, wanneer is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - 1) De aanvrager is 65 jaar of ouder.
 - 2) De aanvrager heeft geen recht op een ander staatspensioen.
 - 3) Het huwelijk met de persoon van wie het overlijden het recht op het pensioen heeft doen ontstaan, heeft niet minder dan vijftien jaar geduurd.
- 16 Ook heeft de Tribunal Supremo verklaard dat voornoemde bepaling niet de enige regel van de LGSS is die het recht op een pensioen onderwerpt aan de voorwaarde dat de belanghebbende geen recht op een ander pensioen heeft. Dat doen ook de tweede overgangsbepaling van de LGSS, inzake uitkeringen uit hoofde van de [Seguro Obligatorio de Vejez e Invalidez (verplichte verzekering tegen ouderdom en invaliditeit)] en de derde aanvullende bepaling van wet 40/2007 van 4 december 2007, inzake het nabestaandenpensioen.
- 17 Ten slotte heeft de Tribunal Supremo verklaard dat het stelsel er niet aan in de weg staat dat personen die begunstigde van een nabestaandenpensioen uit hoofde van de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS zijn een ouderdompensioen ontvangen, maar dat de voorwaarde dat de begunstigten „geen recht op een ander staatspensioen hebben” de gelijktijdige ontvangst van beide pensioenen niettemin uitsluit, zodat voor een van beide pensioenen moet worden gekozen.
- 18 Gelet op alle vorengenoemde elementen vraagt de verwijzende rechter zich af of de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS mogelijk objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en of de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn.
- 19 In dit verband is de verwijzende rechter van mening dat terwijl de algemene regel in het Spaanse recht is dat het ouderdompensioen en het nabestaandenpensioen met elkaar verenigbaar zijn, de verschillende behandeling die in de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS wordt gegeven aan de groep van vrouwelijke begunstigten van het nabestaandenpensioen, hen elke mogelijkheid ontnemt om dat pensioen te combineren met een ouderdompensioen, zonder dat deze onmogelijkheid, als gevolg van het opgelegde keuzerecht, een maatregel vormt

die daadwerkelijk noodzakelijk is om het nagestreefde doel van bescherming van het premiegeboden socialezekerheidsstelsel te bereiken, aangezien de meeste van deze pensioenen, vanwege de hoogte ervan, louter toereikend zijn om op basisniveau in het levensonderhoud te voorzien.

- 20 De verwijzende rechter concludeert dat de dertiende overgangsbepaling, lid 2, LGSS, die inhoudt dat het ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen onverenigbaar zijn wanneer een persoon begunstigde van dat laatste pensioen is en daarnaast het ouderdomspensioen wil aanvragen, indirecte discriminatie op grond van geslacht of gender oplevert, hetgeen door het Unierecht wordt verboden.